

7. EXAMEN PHILOSOPHICUM

Høstsemesteret 1997 innførte NTNU en ny variant av examen philosophicum (ex.phil.). Den nye varianten har et omfang på 5 vekttall.

Som tidligere varianter er også den nye varianten av ex.phil kun obligatorisk i **en** sammenheng innen de matematisk-naturvitenskapelige studiene, idet den kreves som en del av den matmatisk-naturvitenskapelige cand. mag.-graden.

Studenter som har tatt tidligere varianter av ex. phil.fra NTNU eller dets forgjenger Universitetet i Trondheim, kan fremdeles bruke denne i den matematisk-naturvitenskapelige cand. mag.-graden. Det samme gjelder studenter som har ex.phil fra andre universiteter og høyskoler under Lov om universiteter og høyskoler av 12.05.1995.

Ex.phil. kan avlegges i hvilket som helst semester innen cand. mag.studiet. Innen de matematisk-naturvitenskapelige studiene er ex.phil. **ikke** koblet til et organisert førstesemesterstudium. Innen de matematisk-naturvitenskapelige studiene finnes det heller ikke noen examen facultatum. Studenter som av faglige grunner ønsker å ta ex.phil. i første semester (høstsemesteret) kan kombinere ex.phil med et grunnleggende emne innen et av de fagene studeneten planlegger å ta eller med et grunnleggende emne innen matematikk, f.eks MA 001 eller MA 100.

NTNU's ex.phil er delt i to moduler. Det historisk-filosofiske fakultet er ansvarlig for den ene modulen og Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologi er ansvarlig for den andre.

Examen philosophicum, 5 vekttall

Varighet: 1 semester (vår eller høst)

Se forøvrig det hefte som utgis hvert semester om examen philosophicum.

Examen philosophicum er obligatorisk for alle studenter som ønsker å avlegge en cand. mag.-grad ved NTNU.

Examen philosophicum er sammensatt av to moduler, som hver har egne eksamener og teller 2,5 vekttall. Examen philosophicum kan avlegges når som helst i cand.mag.-studiet i matematisk-naturvitenskapelige fag. For andre cand. mag.-grader kan det gjelde andre regler.

Det anbefales at studentene avlegger Examen philosophicum på et tidspunkt i studiet som er optimalt i forhold til en totalvurdering av studieløpet. Det betyr vanligvis at en kan vente med examen philosophicum til 3. - 5. semester, så fram en får plass på emner man vil studere.

Examen philosophicum inngår i studieplanene ved de fleste fakulteter ved NTNU. Faget gir en innføring i en rekke elementer, slik som filosofihistorie, vitenskapsteori og argumentasjonsteori, vitenskapshistorie og etikk. Videre gir faget et innblikk i en rekke forskjellige vitenskapelige og samfunnsmessige temaer. Emnet har følgende målsettinger:

- å gi en innføring i det kunnskaps-, holdnings- og assosiasjonsfellesskap universitetstradisjonen representerer, med hovedvekt på evnen til utvikling av vitenskapelig og kritisk tenkemåte.

- å gi en forståelse av samspillet mellom teknologi, natur, samfunn og kultur, skape nysgjerrighet overfor andre fag og gi økt forståelse på tvers av faggrensene.
- å markere NTNUs faglige profil.

Undervisningen er lagt opp med tanke på at studentene skal spille en aktiv rolle i faget, gjennom arbeid med oppgaver i kollokviégrupper, og gjennom en obligatorisk prosjektoppgave. Det gis egne karakter for hver av modulene, men en samlet karakter for hele Examen philosophicum.

Innholdet i hver av modulene er beskrevet nedenfor.

MODUL 1

Målsetning

Formålet med denne modulen er å gi en konsentrert, men likevel omfattende innføring i visse temaer og perspektiver fra filosofi og vitenskapsteori. Det skal gis en systematisk presentasjon av noen vitenskapsteoretiske emner, og av noen linjer i filosofi- og vitenskapshistorien fra antikken til i dag. Gjennom dette skal det gis en ramme for forståelse av de vitenskapsteoretiske temaenes betydning.

Det er dessuten et siktemål å vise hvordan den vitenskapelige revolusjonen på 1600-tallet markerer et grunnleggende paradigmeskifte i vestens intellektuelle historie, med langsiktige konsekvenser ikke bare for vitenskap og vitenskapsteori, men også for teknologi og teknologiforståelse, og for forståelsen av miljø og miljøproblemer.

Innhold

Det gis en fremstilling av filosofi- og vitenskapshistorie, hvor det dras linjer fra antikkens verdensbilde til diskusjoner i vårt århundre. Først presenteres antikkens verdensbilde: det greske synet på natur og miljø som kosmos, det greske vitenskapssynet, synet på håndverk, teknikk og kunst samt på etikk og politikk - vekten legges spesielt på Aristoteles. Noen korte grunndrag i middelalderens filosofi.

Det presenteres dernest ulike veier fremover mot nytiden: fra et teleologisk til et mekanistisk verdensbilde; bruddet med den antikke geosentrisme og dens vitenskapelige stabilisering (fra Kopernikus til Newton); fra en lukket verden til et uendelig univers; utviklingen av sentral-perspektivet i maleri og arkitektur; linjer til nytidens vitenskapsteori (Descartes' rasjonalisme, Humes empirisme og Kants transcendentalfilosofi); om kunnskap, fremskritt, makt og avmakt; fremveksten av en moderne kunstbetragtning (estetikk) og av moderne humanistiske vitenskaper som svar på utfordringen fra den newtonianske revolusjonen; den darwinistiske revolusjonen; og moderne etikk og likestillingsproblematikk.

Det gis også en systematisk presentasjon av en del grunnbegreper og tradisjoner i moderne vitenskapsteori. Det gis en innføring i vitenskapsfilosofiske spørsmål både i tilknytning til naturvitenskap, humaniora og samfunnsvitenskap.

MODUL 2

Målretting og innhold

Gjennom forelesninger og eksamensoppgaver tilstrebes en aktuell tilnærming til stoffet, der drøfting av konkrete problemstillinger og bruk av relevante eksempler står sentralt. Det vil også legges vekt på at stoffet behandles innenfor rammen av mer overordnede perspektiver og grunnleggende tilnæringsmåter. På denne måten søker man i Modul 2 å vise at "teori og praksis" gjensidig kan stimulere hverandre til større innsikt.

I første halvdel av semesteret gis det forelesningstilbud innenfor følgende tematikk:

- Vår verden i utvikling
- Teknologi og vitenskap
- Kultur og mangfold
- Menneske og individ
- Demokrati, dialog og ledelse
- Miljø
- Etikk og politisk filosofi
- Vitenskapelig argumentasjon

I andre halvdel av semesteret arbeider studentene med en prosjektoppgave innenfor ett av de ovennevnte temaene, basert på obligatorisk og selvvalgt pensum.

Det utgis et eget hefte som beskriver studieplanene, pensumlister og undervisningstidene for Examen philosophicum. Hftet fås ved NTNU's studentekspedisjoner ved semesterstart.

